

Neodvisno glasilo železničarjev, upokoјencev in transportnega osebja

Reševanje krize v letu 1933

V preteklem letu so podvzemali v raznih državah najrazličnejše gospodarske eksperimente, s katerimi so hoteli rešiti gospodarstvo iz velike krize in ga zopet spraviti v normalno obratovanje.

Teh eksperimentov kapitalistični krogi niso podvzemali toliko iz naklonjenosti do trpečega delavskega razreda in širokih ljudskih množic, ki so propadale vsled posledic brezposelnosti, znižavanja plač in racionaliziranja obratov, marveč so jih prisilili k temu vedno bolj grozeči glasovi naraščajoče nezadovoljnosti, ki so se vedno glasneje dvigali iz teh množic, ter so prodrli do kapitalističnih krogov. Gospodje so začeli uvidevati, da bi bilo za njih obstoj prenevarno, če bi preslišali te grozeče klike nezadovoljnosti in prenapeli lok pri eksperimentih za ohranjanje lastnih dobičkov.

V Nemčiji na pr., kjer vlada Hitler, so vodilni krogi skušali z velikanskimi javnimi deli spraviti gospodarski stroj zopet v hitrejše obratovanje. Podjetnikom in posedujočim slojem sploh so šli na roke z obsežnimi davčnimi olajšavami, z reduciranjem socialnih dajatev ter ukinjenjem večine delavskih svobodščin. Delavstvo so popolnoma podredili interesom gospodarskih krogov. Popolnoma drugače so začele rešavati krizo ameriške združene države. Najvišji vladni krogi pod vodstvom samega prezidenta so nastopili proti reduciranju socialnih pravic delavstva ter so odredili obvezne ukrepe, ki naj bi imeli za posledico zvišanje prejemkov delavstva ob istovrstnem znižanju delovnega časa, da bi bili tako sukcesivno zaposleni tudi vsi brezposelni. Hoteli so dvigniti kupno moč najširših mas, da bi tako omogočili obnovo industrije in vseh ostalih obratov. Tako je doživel svet največjo senzacijo, da je ravno ona država, ki je doslej najbolj nasprotovala temu, da bi državne oblasti posredovale pri ureditvi delovnih pogojev in ki je celo nastopala tudi proti ureditvi delovnega razmerja s tarifnimi pogodbami, na enkrat preplavljena s pismenimi pogodbami, ki urejajo delovno razmerje in za katerih izvedbo garantira država sama. Poleg tega so delavstvu priznali koalicijsko svobodo.

Pri tem zlasti pade v oči veliko nasprotstvo med metodami, ki jih je podvzela Amerika odnoso Nemčija za rešitev krize.

Med tem, ko je Roosveld direktno pritegnil delavske organizacije kot važen faktor v boj proti krizi, je Hitler razobesil po vseh preje svobodnih delavskih organizacijah komisarje, omejil delokrog organizacij, prepovedal stavke in mezdná gibanja sploh ter imenoval razsodnike, ki imajo nalogo paziti, da ne bi utrpela kake škode podjetniška kasta.

Prvi kakor tudi drugi eksperiment pa se je ponesrečil. V Nemčiji je poslabšanje socialnega stanja delavstva popolnoma uničilo njih lastni trg ter se je kriza le še povečala. V Ameriki je pač zamogel Roosveld diktirati podjetnikom sprejem tarifnih pogodb, ni pa mogel prepričati, da ne bi podjetniki takoj na to zaprli svojih tovarov, ko so uvideli, da bi se morali odreči velikemu delu svojega dobička. Kolikor se je na eni strani prehodno zaposlilo brezposelnega delavstva, toliko ali celo še več je na drugi strani postalo novih delavcev brezposelnih in kriza se ni niti najmanj zboljšala.

Različne gospodarske eksperimente so delali tudi v večini drugih evropskih držav

Skoraj povsod so gospodarski krogi pod zaščito oblasti nastopili proti socialnim pridobitvam delavstva in brezposelnim podporam ter se je skušalo brezposelnost zmanjšati z uvajanjem raznih javnih del, za katere je prispevala gotov znesek država, večino denarja pa se je skušalo zbrati z novimi davki in prostovoljnimi dajatvami. Da se povzdigne domača industrija, so se države zapirale s carinskimi zidovi in valutnimi odredbami, da se onemogoči konkurenco inozemstva, kar je imelo sicer tu in tam za posledico gotovo oživiljenje, vendar ni doprineslo nič k rešitvi krize, ker je na drugi strani za to nastal še večji zastoj.

Iz posameznih držav so v letu 1933 vsled teh eksperimentov prihajala poročila o velikem zmanjšanju staleža brezposelnih. Istovrstno pa so iz drugih držav, zlasti onih, kjer se je doslej pokazal najjačji odpor proti krizi, — iz Francije in Belgije — začela prihajati slabša poročila. Vendar če presojamo ta poročila vsestransko, zamoremo ugotoviti, da se je brezposelnost v mednarodnem merilu zmanjšala ter da število brezposelnih polagoma nazaduje. To dejstvo pa ne dokazuje, da se je gospodarsko stanje zboljšalo, ker ta »uspeh« na polju odstranjevanja nezaposlenosti se je pokazal le vsled tega, ker se je istočasno poslabšal socialni položaj delavstva. Delavstvo je pač prišlo v večjem številu v tovarne in našlo tam zaposlitev, vendar skupni dohodki vsega delavstva kljub zaposlitvi tisočev novih delavcev ne presegajo dohodkov prejšnjega staleža delavcev, ker se jim je reduciralo i plače i socialne pridobitve.

Kakšni so izgledi v letu 1934?

Ali bo leto 1934 prineslo boljše uspehe pri reševanju krize, ali bo prineslo delavstvu socialne pridobitve, dvignilo kupno moč širokih delavskih mas, al pa se bo tudi v letu 1934 nadaljevalo v posameznih državah z dose-

danjo taktiko reševanja samega sebe, ki zamore imeti za posledico le nadaljno propadanje vseh?

Tu bodo odločale velike države. Nemčija in Amerika sta uvedli vsaka svoj način reševanja krize. V Ameriki pričakujejo rešitev in vidijo izhod v razvrednotenju vrednosti dolarja, ki naj ponovno odpre ameriški industriji svetovni trg ter omogoči zaposlitev milijonov brezposelnih. V Nemčiji pa upajo, da bodo na kakršenkoli način odstranili carinske zidove in kontingentiranje, ki jim zapira dohod do svetovnih trgov. To svoje upanje opirajo zlasti na pritisk, ki ga kot največja država dolžnica zamorejo izvajati na države upnice.

Pa tudi iz daljnega vzhoda se je vmešal mogočen faktor v svetovne gospodarske prilike. Vedno bolj se občuti na svetovnem trgu pojav Japonske, ki se je skoraj neopaženo razvila iz države, ki je preje v glavnem producirala riž, v mogočno industrijsko državo z vsemi pogoji, da zamore konkurirati na svetovnem trgu. Ona se opira na naravnost nemogoče nizek življenjski standard in istočasno na najmodernejši produkcijski aparat ter zamore vreči na svetovni trg mase najcenejših produktov, ki najuspešneje konkurirajo vsem ostalim industrijam.

Obstoji velika nevarnost, da bo tudi v letu 1934 delavstvo plačevalo račun gospodarske krize, posledice racionalizacije, carinskih omejitev ter gospodarskih eksperimentov, ki jih podvzemajo zlasti države, ki so industrijske velesile, vsaka za sebe hoteč z rešitvijo krize doma uničiti vse svoje nasprotnike in konkurente ter si zasigurati neomejeno oblast na svetovnem trgu.

Če bo hotelo delavstvo preprečiti nadaljno poslabšanje položaja in odvrti posledice gospodarske krize, se bo moralo v letu 1934 še tesneje in še odločneje združiti, kot se je združevalo doslej, ker le v enotni mednarodni organizaciji bo zamogo nuditi odpor proti nameram posedujočih slojev ter nastopiti za svojo končno osvoboditev.

Internacionalna transportna federacija v letu 1933

(I. T. F.)

Mednarodna transportna federacija, ki ima svoj sedež v Amsterdamu, je strokovna internacionalna transportnega delavstva, v kateri imajo posamezne skupine transportnih delavcev svoje odseke in sosvete. Od leta 1929 do leta 1933 je zaznamovala ta naša strokovna internacionalna velike uspehe in porast, saj je v tem času pristopilo na novo 16 organizacij iz 5 različnih držav. V letu 1933 se je število članstva zelo znižalo z izločitvijo nemških organizacij, ki so štejele okoli 200.000 organiziranih železničarjev in več kot 300 tisoč ostalih transportnih delavcev.

V sestavu Internacionalne transportne federacije se je nahajalo dne 1. januarja sledeče število članov:

železničarjev	1.314.959
cestnih železničarjev	135.332
mornarjev	215.290
pristaniških delavcev	176.683
šoferjev	196.162
uslužbencev rečnih plovilb	24.905

ITF ima svoje članstvo v vseh petih delih sveta. Od evropskih držav niso članjene edino Portugalska, Turčija, Litva in Rusija. V zadnjih dveh letih so pristopili v ITF transportni delavci iz Kitajske, Japonske, Kube, Vzhodne Indije, Palestine, Maroka in Tunisa.

ITF je smatrala vedno za svojo glavno dolžnost, da poleg varovanja interesov vseh poklicnih skupin njej pri-

ključenih organizacij, posveča posebno pažnjo splošnim problemom delavstva in sicer v prvi vrsti akciji proti bodočim vojnám in militarizmu.

ITF vodi sistematičen boj in odločen boj proti fašizmu. V Italiji razširja redno tajno strokovno literaturo ter se je posrečilo, da je v Italiji ustanovila ilegalne organizacije železničarjev in ostalih transportnih delavcev, ki so že tako dobro zgrajene, da obračunavajo celo kvoto ITF.

Posebno značilen je bil zadnji kongres ITF v Pragi, na katerem so se obravnavala tudi važna delavska vprašanja ter so se skoraj vsi delegati zavedali velike odgovornosti, ki jo ima ITF v teh za delavski pokret tako usodopolnih dnevih. Dogodki, ki so kmalu na to nastopili v Nemčiji, so na dramatičen način dokazali, kako pravilno je bilo stališče kongresa, da se mora posvečati političnemu položaju največja pažnja in da je treba zavzeti mednarodno odločne obrambne ukrepe proti fašistični nevarnosti. Žal odziv ni bil povsod zadosti močan ter so se posamezni deli še vedno vdajali iluzijam in nadam, da v Nemčiji ne more priti do fašističnega prevrata ter sedaj, ko stoje pred gotovim dejstvom, priznavajo upravičenost ukrepov, ki jih je predlagal zadnji kongres ITF.

Vsled spremenjenega položaja v Nemčiji bo imela ITF v letu 1934 važ-

no dolžnost, da bo propagando proti fašizmu, ki jo je že dobro preizkusila v Italiji, prenesla tudi med nemško transportno delavstvo in ga usposobila za boj proti reakciji.

V ITF se posebno uveljavlja železničarska sekcija, ki obdržava v važnih vprašanjih mednarodne železničarske kongrese ter posveča sedaj pažnjo problemom, kot uvedbi avtomatičnega spenjanja voz, konkurenci med železnico in avtoprometom, ureditvi delovnega časa, spopolnitvi varnostnih naprav. Ker se posledice racionalizacije in gospodarske krize še posebno čutijo pri železnici, kjer mora skoraj v vseh državah plačati račun železniško osebje, v prvi vrsti progovno, podvzema ITF vse ukrepe, da se te posledice omilijo, osebje zaščiti in čimprej usposobi, da se z lastno močjo ubrani pred vedno novimi redukcijami ter doseže boljše bodočnost.

Kakor delavski pokret v splošnem, tako je tudi ITF v svojem delovanju vsled obstoječih ekonomskih in političnih prilik v svojem razvoju in udeleževanju zelo ovirana. Leto 1934 bo eno najtežjih, ob enem pa tudi odločilnih v boju delavstva proti na vseh koncih in krajih se porajajočemu fašizmu, ki danes že v več državah slavi svoje orgije in skoraj povsod in to ne samo v Evropi dviga svojo glavo. Potrebno bo združiti prav vse sile, da bo ITF tudi v času črne reakcije vztrajala v borbi in vodila mednarodni transportni proletarijat v odločilni boj proti fašizmu.

Iz sekcije upokoјencev

Važno za po 1. juliju 1931 upokojene železničarje.

Vsled deloma nejasnih določb zakona o drž. prometnem osebju je bilo večje število upokoјencev, ki so bili upokojeni potem, ko je stopil novi zakon v veljavo, oškodovanih, ker jim železniška uprava pri odmeri pokojnine ni zaračunala dnevničarskih let (služba pred nastavitvijo) za odmero procenta pokojnine od položajne doklade in nekaterim celo ni zaračunala teh let niti za odmero osnovne pokojnine. Kdor se je pritožil na Državni svet, je dobil od Državnega sveta ugodno rešitev, vendar je še veliko število železničarjev, ki so oškodovani pri položajni dokladi, ker se proti rešenju o odmeri pokojnine niso pritožili in dobivajo tako premajhen procent položajne doklade za penzijo.

Vse te opozarjamo, da je Državni svet na svoji splošni seji pod števil. 27400 od 25. IX. 1933. principijelno odločil, da se mora čas iz tč. 3 § 258 zakona (dnevničarska služba) zaračunati tudi za odmero procenta položajne doklade. Kdor se čuti prizadetega, zamore izposlovati novo odmero pokojnine s tem, da to zahteva potom pristojne direktije državnih železnic in se poziva na odlok splošne seje državnega sveta ter bo dobil večji procent penzije od položajne doklade s prihodnjim prvim od dneva vlozene prošnje.

*

Pri odmeri penzije se mora preračunati eksekutivna služba v neeksekutivno za odrejanje procenta penzije od položajne doklade.

Ako je kak uslužbenec služil deloma v eksekutivni in deloma v neeksekutivni službi se mora pri odrejanju procenta penzije vsa eksekutivna služba pretvoriti v neeksekutivno (za vsake 5 mesecev eksekutivne službe se prišteje k službi dobi še 1 mesec) in od tak ugotovljene celokupne službe se na to določi procent penzije.

Tudi topogledno je bilo večje število upokojujencev oškodovanih in zamorejo ti svojo pravico še vedno uveljaviti in doseči večji procent penzije.

*

Železničarju, ki je bil več kot 15 mesecev v bolniškem staležu in mu je bila šele kasneje služba odpovedana, se čas preko 15 mesecev bolovanja ne računa za odmero procenta penzije.

Po zakonu iz leta 1923 se je računalo nastavljenju za penzijo ves čas, kolikor časa je bil v bolniškem staležu (če tudi dve leti ali več) do dneva, ko je bil izdan odlok o njegovi upokojitvi. Novi zakon pa tega več ne predvideva, marveč določa v § 114, da se smatra v slučaju bolezni, ako uprava ne izda nobenega odloka o prestatku službe, da je prestala služba zadnji dan po preteku trimesečnega roka, računajoč od dne, ko je bil uslužbenec 12 mesecev neprekinjeno v bolniškem staležu. Vsled tega se toraj onim nastavljenjem, ki čakajo dalje od 15 mesecev v bolniškem staležu na upokojitev, računa za odmero procenta penzije samo čas do dovršenega 15. meseca.

*

Važna razsodba Državnega sveta.

Da so zgornja navodila upokojujencem pravilna, izhaja iz razsodbe, ki jo je izdal državni svet pod št. 21347/33 na tožbo uslužbenca, ki je hotel administrativnim potom doseči popravek rešenja o odmeri penzije, pa je direktija odklonila vse tri njegove zahteve, ki so se glasile, da se mu mora zaračunati delavska služba za odmero procenta položajne doklade, da se mora eksekutiva pretvoriti v neeksekutivo in da se mu mora računati za penzijo tudi čas po 12 mesečnem bolovanju. Utemeljitev razsodbe se glasi v originalu:

Pošto je proučilo tužbu, osporeno rešenje i ostale akte koji se na ovaj predmet odnose kao i odgovor mini-

strov na tužbu, poslat pismom od 11. jula 1933 god. br. 15506, Državni svet je našao, da je napadnuto rešenje protivno zakonu.

Upravna vlast je bila dužna, da tužitelju po §-u 131 Zakona o državnem saobraćajnom osoblju proračuna egzekutivnu u neegzekutivnu službu, pa mu po tako preračunanoj službi odrediti procenat položajnog dodatka. Tako isto je upravna vlast bila dužna, da mu vreme priznato po tač. 3 §-a 258 Zakona o državnem saobraćajnom osoblju uračuna i za određivanje procenata položajnog dodatka (Odluka opšte sednice Državnog saveta br. 27400 od 25. septembra 1933 g.). Što se tiče priznanja vremena provedenog posle roka određenog u tač. 4 §-a 112 i §-a 114 Zakona o državnem saobraćajnom osoblju pogrešno je stanovište i tužbe i upravne vlasti. Kad već upravna vlast nije donela rešenje, odnosno odluku u roku određenom u §-u 114, smatra se, da je isti službenik — u koliko se radi o priznanju toga vremena za penziju i godine državne službe upšte — bio državni službenik sve do momenta isteka roka iz §-a 114 u vezi sa tač. 4 §-a 112 Zakona o državnem saobraćajnom osoblju te mu se to vreme ima priznati u vreme državne službe; a preko toga roka se vreme ne priznaje u vreme državne službe.

Kako upravna vlast nije postupila prilikom donošenja napadnutog rešenja onako kako je izloženo u razlozima ove presude, to se napadnuto rešenje ima poništiti po čl. 26 Zakona o Državnom savetu i upravnim sudovima s tim, da upravna vlast postupi po primedbama u ovoj presudi izloženim i nakon toga donese novo rešenje.

Opozarjamo na vse te določbe upokojenja ter pripominjamo, da dobe vse potrebne informacije v našem tajnistvu.

Sekcija upokojujencev SSTSR.

Iz bolniške blagaine

Nova poslabšanja, ki so jih zakrivilli zvezarji

Predpisi za zobozdravljenje obéutno poslabšani. Član mora doplačati za zobotehniška dela polovico, za svojo družino pa celo tri četrtine določenega zneska.

Centralna uprava humanitarnih fondov je izdala pod štev. CU 6039/33 od 23. decembra 1933 sledeči razpis:

»Na seji dne 22. decembra 1933 je Centralni upravni odbor sklenil: Član bolniškega fonda ima za se, kakor tudi za člane družine pravico na brezplačno izdiranje in zdravljenje zob, takoj ko vstopi v članstvo fonda, a za vsa ostala dela pa mora doplačati po dogovorjeni tarifi.

Po treh letih članstva plača član za zobotehniška dela (plombiranje in proteze) za se 50 % in za člane družine 75 % po določeni tarifi. Kreditiranje ni dovoljeno. Ta odlok velja s 1. januarjem 1934 tako za novo začeta, kakor tudi za dela, ki so že v izvršitvi.«

S tem odlokom je odvzeta ravno za teritorij ljubljanske železniške direktije ena glavnih ugodnosti, katere se je posluževalo članstvo v veliki meri, ker se je zavedalo, da je za zdravje zdravo zobovje najvažnejše.

Odlok popolnoma onemogoča, da bi se mogel še en član bolniškega fonda, ki ni nastavljen, toraj da bi si mogel dati še en delavec za se ali za svojo družino zdraviti zobe, ker prejemi delavca ne zadostujejo niti za skromno prehrano in stanovanje.

Kdo je zakrivil ta odlok?

Ta sklep je naredil Centralni upravni odbor bolniškega fonda, v katerem nima naš savez nobenega zastopnika, v katerega pa so zvezarji, ki imajo žal vse oblastne uprave izvzemši ljubljanske v svojih rokah, izvolili izrazite svoje ljudi, ki so s tem ukrepom ponovno dokazali, kako znajo zastopati interese železničarjev, zlasti interese nižjega osebja.

Upamo, da bodo sedaj prav vsi železničarji izprevideli, kam jih vodi nesrečna politika zvezarjev in da bodo vsi do zadnjega, ki so izkoriščani in katerih pravice so reducirane, obrnili

zvezarjem hrbet ter našli pot v delavske organizacije, ki so edino zmognene braniti interese delavstva ter boriti se za zboljšanje položaja.

Naši sodrugi proti poslabšanju odredb v bolniškem fondu

Sklicanje izredne skupščine bolniškega fonda.

Takoj na prvi seji upravnega odbora bol. fonda so naši sodrugi najodločneje nastopili proti poslabšanju predpisov o zobozdravljenju ter so sprejeli sledeče sklepe:

»Oblast. upravni odbor hum. fonda ugotavlja, da je odlok C. U. br. 6039/33 od 23. decembra 1933, glasom katerega je Centralni upravni odbor sklenil, da mora član plačati za zobotehniška dela za sebe 50 %, za rodbinske člane pa 75 % po določeni tarifi, protizakonit in sicer iz sledečih razlogov:

Po § 36 naredbe ima Centralni upravni odbor le pravico »predlagati glavni skupščini predloge za povišanje ali znižanje članskih prispevkov in dajatev fonda«.

Po predzadnjem odstavku istega paragrafa postanejo sklepi Centralnega upravnega odbora v vprašanjih, ki spadajo v kompetenco glavne skupščine, izvršni še le po potrdilu glavne skupščine.

§ 34 naredbe točno predvideva, da spada v kompetenco glavne skupščine spreminjanje določb o članskih prispevkih in dajatah fonda.

Upravni odbor sklene, da se predloži Centralnemu upravnemu odboru, da se sklep glede poslabšanja določb o zobozdravljenju ne realizira marveč da se počaka tozadevno sklep glavne skupščine.«

Poleg tega pa je upravni odbor tudi ugotovil poslabšanja tekom zadnjega časa in soglasno sklenil sklicanje izredne skupščine bolniškega fonda za ljubljansko direkcijsko. Tozadevni sklep se glasi:

Upravni odbor hum. fondov pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani ugotavlja:

1. da se kljub ponovnim sklepom glavne skupščine bol. fonda ni zgradil sanatorij za tuberkulozne na Golniku,

2. da se je preko določb naredbe brez sklepa glavne skupščine povišalo članske prispevke za fakultativne člane,

3. da kljub ponovnim urgencam Centralni upravni odbor doslej še ni rešil pred več meseci vložene pritožbe proti temu povišanju,

4. da kljub opetovani zahtevi, ki je bila vložena že pred enim letom, ni razpisano mesto drugega zobozdravnika v Ljubljani,

5. da se kljub jasnim določbam naredbe ne sprejema upokojujencev za fakultativne člane in da Centralni upravni odbor kljub urgencam še ni rešil tozadevne že pred več meseci vložene pritožbe člana Rozmana iz Ptuja,

6. da je Centralni upravni odbor brez sklepa glavne skupščine zelo zmanjšal dajatve fonda za zobozdravljenje,

Ker za tako postopanje, ki je poleg tega protivno določbam naredbe o zavarovanju drž. prom. osebja, ne moremo nositi odgovornosti, predlagamo, da se takoj skliče po § 25 naredbe in § 18 pravilnika izredna skupščina ljubljanske oblastne uprave, ki naj zavzame k takemu postopanju stališče ter ukrene vse korake za izvajanje naredbe in obvarovanje pravic članov bolniškega fonda.

Tudi ta sklep je bil soglasno sprejet in bo tako izvoljenim skupščinarjem bolniškega fonda dana možnost, da zavzamejo odločno stališče proti poslabšanju določb bolniškega fonda in proti kršenju obstoječe naredbe. Upamo, da bodo skupščinarji soglasno sklenili, da se ima izvajati odredbe obstoječe naredbe, da se ima priznati bolniškemu fondu avtonomija, ki mu je na papirju zagarantirana in da se ima osebju povrniti okrnjene pravice:

Na sklicanje izredne skupščine opozarjamo že danes v prvi vrsti vse delavstvo, pa tudi vse upokojujence — fakultativne člane bolniškega fonda, da se te skupščine udeležijo in prepričajo, kdo štiti njihove interese in kdo pa nastopa proti njim.

Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic

Zadružno prenočišče. V najrazličnejših listih smo imeli priložnost čase brati velike oglase, kako je Nabavljalna zadruga v Ljubljani otvorila zadružno prenočišče v Ljubljani v prejšnjem hotelu »Tratnik«. Podčrtamo, da strokovni listi železničarjev, ki edino tvorijo članstvo te Nabavljalne zadruge, dobrote inseratov niso bili deležni. Je pač treba, da železničarska Nabavljalna zadruga v prvi vrsti podpre meščansko časopisje, dolžnost železničarjev pa je, da zbirajo sredstva za tako podpiranje. Člani — zadrugarji! Ali se strinjate s tem?

Kaj je z odgovorom glede trošarinske kazni?

Upravni odbor zadruge trdovratno molči in ne mara v »Zadrugarju« odgovoriti na pozive, ki jih je objavilo več časopisov v Ljubljani glede neke kazni, ki jo je diktirala Finančna uprava. Ker »Zadrugar« rad prinaša celo polemike glede železničarskega podpornega društva, upa članstvo, da bo temu vprašanju, ki zanima v prvi vrsti zadrugarje, tudi posvetil nekaj prostora.

Kazen za poneverbe pri Savezu nabavljalnih zadrug.

Začetkom januarja je beograjsko sodišče razglasilo razsodbo proti blagajniku in knjigovodju Saveza nabavljalnih zadrug Buliću in Markoviću, ki sta glasom ugotovitev strokovnjakov zagrešila okoli 200 poneverb ter oškodovala Nabavljalno zadrugo za preko Din 1.000.000. Bivši blagajnik Bulić je bil že vdrugeč obsojen na 8 let robije in trajno izgubo častnih državljskih pravic, bivši glavni knjigovodja Antonij Marković pa na 5 let robije in na petletno izgubo častnih državljskih pravic. Oba sta obsojena, da solidarno povrtna Zvezi ugotovljeno škodo v znesku 1.012.000 Din.

Izplačilo delavske difference

Po nešteto intervencijah in urgencah je končno vprašanje izplačila difference prišlo do definitivne rešitve. Izdan je odlok, da se ima difference izplačati do polovice tega leta, vendar za izplačilo ni odobren noben poseben kredit. Sedaj je bilo izplačanih drugih 10 %, izplačilo ostalih obrokov bo sledilo sukcesivno ter je upati, da bo difference do konca julija 1934 definitivno izplačana.

Radi izplačila difference opozarjamo ponovno vse one, ki bi difference vsled tega, ker so med tem zapustili železniško službo ne prejeli, odnosno vse vdove, katerih možje so imeli pravico do difference, pa so v tem času umrli, da morajo oni, ki so izstopili, ako difference sedaj niso prejeli, zaprositi za izplačilo s posebno prošnjo, kolkovano z Din 5.—. Dedičem umrlih (vdovam ali sirotam itd.) se izplača difference le, ako prilože prošnji potrdilo pristojnega sodišča, da so edini dediči in upravičeni dvigati diferenco.

Prizadeti, ki bi s kateregakoli razloga delavske difference ne prejeli, naj se obrnejo na uredništvo »Ujedinjenega železničarja«, kjer bodo dobili vse potrebne informacije, da pridejo čimprej do pripadajočih jim zneskov.

S. Jernejčiču difference v celoti izplačana.

Kakor smo svoječasno javili, je S. Jernejčič vložil leta 1932 proti državnemu erarju tožbo za izplačilo delavske difference iz leta 1923 ter je zahteval izplačilo difference v znesku 4871 dinarjev z obrestmi vred. Razprava se je vršila pri ljubljanskem sodišču že 19. januarja 1933, a so se kasneje obojestransko predložili še razni naknadni dokazi, kar je rešitev zavleklo.

Sedaj pa je bil S. Jernejčič obveščen, da se mu izplača difference s pripadajočimi obrestmi vred v celoti in mu je bil celoten znesek že nakazan na pravnega zastopnika našega saveza, kateremu bo državni erar tudi poravnal vse pravne stroške.

Častitamo sodruhu Jernejčiču k njegovemu uspehu, ki je mnogo pripomogel, da se je vprašanje izplačila difference sedaj končno uveljavno rešilo ugodno za vse prizadete, železničarjem pa kličemo, da naj se zavedajo, da edino v močni razredni organizaciji uživajo vso zaslonbo in potom nje dosežejo svoje pravice.

Štednja — Štednja

Vsem nadzornikom proge.

Ker je vsled slabega vremena vsako delo nemogoče, pričakujemo, da ste v smislu izdanih navodil odredili pavziranje na račun odrejenih 8 dni brezplačnega dopusta. Eventuelno zaračunanje mezde za današnji dan ne bomo pripoznali razven onim delavcem, ki vrše službo pod streho...

Progovna sekcija Ptui.

... Delavskemu osebju se ukinejo do nadaljnjega plačani dopusti. Izvzeti so samo nujni slučajji (smrt itd.)

Čuvajem proge se ukinejo do nadaljnjega dopusti. Izrabo dopusta se jim dovoli samo, če si preskrbijo nadomestnika na lastne stroške.

Rešitev glede dijet delavcu.

Sporočamo Vam, da za izplačilo dnevnice, ko ste delali izven službenega mesta, ni zakonske podlage, ker ste bili opozorjeni na neizplačevanje dnevnice v budž. letu 1933/34. Ako Vam delo izven službenega mesta brez dnevnice ni bilo všeč, bi se imeli tozadevno izjaviti, na kar bi bili poslani na brezplačni dopust....

Brezplačni dopusti pri progovnih sekcijah.

Ker predvideva delavski pravilnik 20 delovnih dni mesečno kot minimum, naj se izvaja štednja tudi v tem pravcu, da se brezplačni dopust naknadno izrabljati tudi za one mesece, v katerih je delavec stalno delal. Vsled tega naj delavec sedaj ostane dalje časa na brezplačnem dopustu tako, da bo odslužil v letošnjem budžetnem letu vsaj 60 dni brezplačnega dopusta. Ta ukrep je potreben vsled skrajne štednje...

Sodrugi!

Ali si že poravnal članarino za tekoči mesec?

Iz oblasnih sekretarijata.

Punom parom naprijed!

(Radničke novine.)

Živimo u teško i preteško doba. U doba nezapamćene besposlice i još nevidljene krize, koja svojim opsegom i dubinom premašuje i najbujniju fantaziju.

Krize, koja historijskom nuždom traži nove puteve za njeno rješanje: nove puteve, koji silom razvoja vode do preobražaja današnjeg kapitalističkog uređenja.

Ali ova kriza sigurno ne bi bila tako fatalna po radničku klasu, da ju je ona zatekla spremnu, u prvom redu jedinstvenu. Da je to bio slučaj sigurno je da se ne bi dogodilo to, da su svi tereti krize prebačeni samo na leđa radnog naroda. Ali tako dogodilo se obratno. Radnička klasa nije bila spremna, njena organizaciona snaga nije dostigla još potrebni stepen, jer je ona bila preduhitrena brzinom razvoja. Stoga ona nije mogla da izvrši ulogu, koju joj je namijenila historija.

Umjesto toga, mi silom prilika, u tom sudbonosnom času moramo da se zadovoljimo sa pozicijom lakeja, koji ne znači gotovo ništa, — preko koga se lakoćom i sa prezirom prelazi kao preko neke lješine.

Zašto?

Zato, jer je radnički pokret u Jugoslaviji danas pocijepan, nejedinstven. Jer u njemu imade više ideja nego li ljudi...

Zato, jer se i danas, vlastitom krivnjom smlavljenima i pregaženima, još uvijek mnogima iz radničkog pokreta, nameće sotonska želja teoretisanja i nadmudrivanja...

Zato, jer se još uvijek, pored svega što smo doživili, želimo da igramo organizacija...

Zato, jer još uvijek ne vidimo realnosti života...

Zato, jer iz škole prošlosti nijesmo bili sposobni da nešto naučimo za budućnost...

I zato nije čudo što nam je tako kako nam je...

I neće biti nikakovo čudo, ako nam bude gore. Jer je zlo radjenje gotovo sudjenje...

I kad sve to znamo, šta nam je dužnost?

Odgovor se nameće sam po sebi:

Da združimo sve svoje sile u svrhu obrane zajedničke egzistence!!

Da zaboravimo na sve šta je bilo i u bratskom praštanju ispravimo grijehe prošlosti na bolju budućnost svijeta...

Da već jednom uvidimo, da smo razvedinjani slabi i da se teško ogleđavamo sa teškoćama, u borbama, koje nam život nameće svojim nesmiljenim zakonom!

Da budemo ljudi, koji već jednom treba da prestanu da se međusobno svadjaju i da na taj način sami sebi kopaju grob...

Da nasuprot svih opasnosti, koje vrebaju sa svih strana, dokažemo da smo zaista ono za što se izdajemo...

Da dokažemo da nas ne može pokolebati ni vjerolomstvo, ni izdajstvo, ni licemjerstvo duševnih pigmeja koji danas, kako vjetar duva, žele da budu papski od samoga pape, hvatajući se za labavu slamku nekog hiper-nacionalizma, tog najjeftinijeg oružja svih beskičmenjaka i podlaca u zajednici ljudskoj...

Da pljunemo na njih i, svima uprkos, stesnemo svoju pijest i, rukom o ruku, stvorimo nove temelje novoga zajedničkoga rada svih bijednih i potištenih...

Svih onih, koji pošteno, radnički i proleterski misle i osjećaju.

I kao takovi da krenemo punom parom naprijed!

Kroz buru i oluju...

Kroz Scilu i Karibdu...

Ka slobodi, jednakosti i bratstvu!

I ako pod tom devizom svi bez razlike poradimo u novom ljetu, ovo će nam biti toplije i ljepše od prošloga!

Bogoslav K. Jošt.

ZAŠTO? ZAŠTO?

Klasno orijentirani radnički pokret uvijek je povezan sa najosnovnijim potrebama i interesima radničke klase. Štaviše, može se reći, da je taj pokret determiniran tim potrebama i interesima.

I upravo zato što je tim pokretom, u borbi za emancipaciju radničke klase, obuhvaćen cjelokupni njen život; život cijele jedne društvene klase, mi moramo da vodimo računa o mnogim teškim i upravo sudbonosnim pitanjima.

Na svim stranama, kamo god pogledamo, vlada kaos i anarhija. Uslijed čega i zašto je došlo do toga stanja? Koji su razlozi i što je dovelo do ove opće devalvacije stoljetnih vrednota? Zašto narodi i države u svojim akcijama i manifestacijama ne idu putevima, koji su po cijelom misaonom čovječanstvu utvrđeni kao jedini koji svijet mogu da izvedu iz labirinta kapitalističke anarhije? Zašto ljudi trpe strahovite muke i zašto su milijoni osuđeni na prisilan nerad, kada ima mogućnosti da se to zlo ukloni? Zašto se tako užurbano provodi dosada još nevidjeno naoružavanje, kada se zna da se ratovima ne riješava ekonomska i socijalna bijeda? Zašto i kako to, da su narodi zahvaćeni pravom nacionalističkom groznicom, koja ih razdvaja dubokim provalijama umjesto da se zbližavaju, tim prije što je jasno kao dan, da je samo općom međunarodnom saradnjom moguć izlaz iz ovog teškog stanja? Zašto narodi u svom političkom životu tako rado pribjegavaju sistemima nasilja, diktatura i terora, kada su demokratizam i demokratski politički principi tvorevine jedne u historiji najsajajnije razvojne epohe? Zašto ugnjetavanje i primenjivanje sredstava nedostojnih slobodnog čovjeka, kada se znači i karakteri stvaraju samo u slobodama? Zašto da su najamni radnici i namještenici vječno osuđeni da podnose beznadnost i sumornost ekonomske zavisnosti? Zašto, zašto i opet zašto?...

Naš pokret ne može da postoji a da nije na čistu sa svim tim pitanjima. Na sve ovo mi smo dužni da odgovorimo.

»Naš je prvi i najvažniji zadatak, da sve naše članove u tom pravcu obavijestimo i da im sve te stvari objasnimo. U tom je smisao i veličina klase spoznaje, koju mi širimo i produbljujemo najkulturnijim sredstvima — budjenjem klase svijesti i razvijanjem jedne više društvene spoznaje kod svih radnika i namještenika.

U tom našem velikom poslu najviše nam pomaže naša radnička štampa, koja živi samo od svojih pretplatnika od prinosa radnika i namještenika. Ona ne uživa ničije subvencije i zato je ona sasvim nezavisna. Ona stoji samo u službi interesa radničke klase.

Zato je dužnost svakog svjesnog radnika, da poredi na proširenju radničke štampe.

(Radničke novine.)

Da se preupitamo, tko lošije razumije.

(Odgovor na odgovor »svjesnog zadrugara«)

U Ž. Z. V. br. 11, od 1. novembra o. g. piše gosp. F. Kranjčević odgovor na našu kritiku njegovog članka u našem broju 17. od 15. oktobra o. g.

»Kad smo već jednom rekli svoje na članak g. F. Kranjčevića »Odlučni momenti u razvoju zadruga«, o kom je u glavnom riječ, nećemo o njemu nešto naročiti ponavljati, jer bi to bilo suvišno. Hoćemo ovdje samo nekoliko riječi da rečemo, da se vidi, da »svjesni zadrugar« ne unosi ni najmanju zabunu u zadrugarske redove, a i da još nešto rečemo g. Kranjčeviću kao »stručnjaku finansijskih znanosti«.

Svjesnog zadrugara, eto, ništa ne interesira, ko je gosp. Kranjčević (ili Kranjčević). Možda je to nečiji pseudonim. Fotografija toga gospodina, njegove generalije i diploma nijesu oštampane uz »onaj« članak, kao ni uz ovaj u br. 11. Ž. Z. V., pa ga je malo teže preko samog prezimena upoznati i lično, što konačno nije nikome naročito ni potrebno. Čudno je, koliko se samo gosp. Kranjčević uzrujava na pseudonim. Htio bi lično upoznati »svjesnog zadrugara«! Nije mu dovoljno poznavstvo posredstvom novinarskog papira i crne štamparske farbe. — No, kako je to kod nas običaj, a iz mnogih drugih razloga, pa uz to iz skromnosti socialističke — nećemo priuštiti g. Kranjčeviću veselje, da

i lično upozna »svjesnog zadrugara«. Ljudi individualisti ističu svoje »ja«, a mi smo kolektivisti, uz to skromni, nama je dosta i jedan — pseudonim.

G. Kranjčević, jedan genijalan individualista-filozof, kojeg ćete sigurno mnogo, kao takvog, poštivati, Karlyle T., kaže slijedeće: »U našoj sunčanoj svjetlosti postoji uvijek tamna pjega: to je sjenka, koja baca ono poštovanje, što ga mi negujemo, da ta »pjega« zastire jako velik dio Vaše sunčane svjetlosti. Da ne nastupate toliko autoritativno i tako prepotentno, mogao bi čovjek i proći preko mnogo Vaših ispada, mogao bi čak preći preko toga, kao da niste ni pisali, ali Vam onako moramo nešto da rečemo i s obzirom na stručnjaštvo.

Pravo ima g. Kranjčević, kad »svjesnog zadrugara« smatra »nestručnjakom finansijske znanosti«. Što ćemo?! — To nam je mnogima suđbina. No dodje nekad i kojem nestručnjakom prilika, da je okolnostima prisiljen, i to još ovim putem, da puđujući po kojeg »stručnjaka finansijske znanosti« o terminima te znanosti. Da, g. Kranjčević, tačno je napisao »svjesni zadrugar«: »Radi valutarne deflacije... preuzelo je Ministarstvo Saobraćaja vodstvo zadruga«, a i to, da je »ekonomska kriza počela već 1921. godine... sa raznim valutarnim deflacijama«. Kad su povučene iz optičaja vrednosne jedinice u četiri puta većoj količini, nego je na mjesto njih u promet stavljeno novih vrijednosti jedinica, kako je to bilo 1921. godine, kad su zamjenute Krune Dinarima, onda je to deflacija. U doba ekonomskih kriza, koje nastanu takvom, a i drugim vrstama deflacije, koje ćete valda poznavati, a i kojim drugim uzrocima, moguće je inflacijom naći bar privremeno, a možda i sigurno nekog izlaza iz krize. Primjer U. S. A. je dokumentat za ovo, što mi ovdje iznosimo, a nikako za tvrdnju g. Kranjčevića, da je inflacija uzrok ekonomskoj krizi.

Mislimo, da je već to što rekomo, dovoljno, da tim opovrgnemo tvrdnju i razlaganje g. Kranjčevića, da su »svjesnom zadrugaru« nerazumljive fraze, — strane riječi. U ostalom, ovdje nismo naumili, da pokazujemo znanje »svjesnog zadrugara« iz fraza i dialektičkih nadmudrivanja, nego samo da pokažemo, kako se g. Kranjčević voli poslužiti blufom, samo, da bi opravdao svoje krivo stanovište. Medjutim, ni u daljnjim svojim navodima nema pravo.

Moramo, da se poslužimo riječima baš g. Kranjčevića, pa da njemu rečemo: »ne vidi pa ne vidi, premda sav ostali svijet vidi, zna i čita, a vjerovatno«... i sam g. Kranjčević. — Stručnjak finansijskih znanosti, citira »Handwörterbuch der Staatswissenschaften« te profesora i pravnog savjetnika Njemačkog zadrugarskog saveza Dr. H. Crüger-a, sigurno prati i brojnu poratnu literaturu, ali — na nesreću — zabio si u glavu, da rat i ekonomske krize »nose u sebi klicu zadrugarnog prosperiteta«. Pa mi sad nastojali čim mu drago, da njega, a možda i još koga, ko tako misli, razuvjerimo, da nije tako, ne uspejamo, jer će se on hvatati za svako slovo, koje mu samo bude konveniralo, pa će na nas s njime udariti, da nama dokaže, kako bi i mi morali povjerovati njegovoj tvrdnji, te u najmanju ruku — (i ako on baš nije ratoboran i buni se na takav epitheton) — navijestiti rat cijelom svijetu ili bar polovici, da se ispune naši »zadrugarski ideali«.

G. Kranjčeviću, time, što odavlen ili odanlen izvučete po koju riječ ili rečenicu, nikada nećete uspeti da nagjete tako jake argumente, da nas uvjerite o ispravnosti Vaše teorije, jer je nama iskustvo pokazalo, da su ratom bile uništene silne tekovine kulture, a ni mi ne osporavamo, niti smo osporavali, »da je rat imao vidan odraz i u tehničkom i industrijskom pogledu (topovi, tankovi, aeroplani, podmornice) i prokušane uspjehe u kemiji (otrovni gasovi) i medicini (kirurgiji — za to je bilo dosta proleterskih iskasapljenih tijela)«. Kako god su kod nas za vrijeme rata sve vrste zadruga finansijsko stradale, nijesu bolje prošle ni zadruge u drugim zemljama, koje su u ratu učestvovala. Mi smo tvrdili, te i sada tvrdimo, da su zadruge pravu i vrlo vrijednu ulogu igrale prije i za vrijeme rata. Ali, za vrijeme rata, onda, kad vladaju sasvim drugi zakoni u društvenom poretku, zadruge ne mijenjaju svoj naziv a ni funkciju, ali bit svoju i način uprave potpuno izmjenju, te su isto, što i vojnički magazini za sledovanje.

Mi smo to sve već jednom, u našem broju 17. od 15. okt. detaljno iznijeli, pa će svakom ko je to pročitao, biti jasno, da je bilo potrebno obratiti pažnju naše javnosti na činjenice, da se sa kojekakvim lošim teorijama, a po gotovo sa takovim, koje prikazuju rat kao faktor, koji »nosi u sebi klicu zadrugarnog prosperiteta«, moramo suprotstaviti i pobiti ih, a osuditi rad one zadruga, koja u svom organu daje mjesta takvim lošim teorijama.

Sa industrijskih pruga.

Uredjenje radnog vremena u privatnom saobraćaju.

Već više puta javili smo, da će biti sazvana anketa od strane Ministarstva saobraćaja po pitanju uredjenja radnog vremena za industrijske željezničare. Sada smo doznali, da je bila održana jedna anketa u Ministarstvu saobraćaja, na koju anketu je Ministarstvo pozvalo pretstavnike poslodavaca, direkcije rečne plovide, centralu industrijskih korporacija te pretstavnike pojedinih preduzeća, a nije pozvalo one, koji su na tom pitanju u prvom redu interesovani to je-

ste radničke pretstavnike i njihove stručne organizacije.

tražimo, da se sazove anketa, na kojoj će sudjelovati i pretstavnici radničkog osoblja putem svojih stručnih organizacija.

Potrebno je i želja je sviju radnika industrijskog saobraćaja, da se ovo pitanje konačno reši, jer je od stupanja na snagu zakona o zaštiti radnika, koji predviđa donošenje ove uredbe, prošlo 12 godina.

Sekretarijat za industrijske željezničare u Drvaru.

Centrala Ujedinjenog Saveza željezničara Jugoslavije vodeći računa o industrijskim željezničarima donela je odluku na svom izvanrednom kongresu, da se sekretarijat iz Sarajeva preseli u Drvar, gdje je najveći centar industrijskih željezničara.

Ovo je učinjeno iz posve taktičkih razloga, da bi se na taj način dalo drugovima mogućnosti, da se klasno podižu i vaspitaju, i da putem toga postanu sposobni za klasnu borbu za poboljšanje svojeg teškog materijalnog položaja.

Ujedinjeni Savez željezničara Jugoslavije je u posljednje vreme dokazao svima željezničarima da kao njihov klasi predstavnik vodi agilnu i žestoku borbu, i da od te borbe neće nikada odustati do konačnog oslobođenja i dok se ne postigne, da se svakom radniku osigura minimum egzistencije i život, koji dolikuje čovjeku. Da bi se ovo čim prije polučilo bezuvjetno je potrebno, da se svi radnici okupe oko svojih klasnih stručnih organizacija, a željezničari u svoj nepokolebivi Savez jer treba, da svi drugovi željezničari a naročito industrijski znadu, da je Savez za njihovu stvar žrtvovao mnogo i nije prezao od najvećih materijalnih i moralnih potpora, kad se je ukazala potreba za borbu.

Našem Savezu treba dati snage, treba dati moralne potpore, da na svom teškom putu ustraje, a to će biti, ako se svi željezničari okupe u veliku zajednicu u svoj Savez i putem njega vode borbu za bolji život. Nijedan željezničar nesmiye više kolebati, nesmiye nalaziti raznih izgovora, nego čvrsto stupiti u svoju zajednicu koja će postati pobjednik poniženih i potištenih za dobro celokupnog čovečanstva. Šipadovi željezničari dobili su dovoljno uvjerenja, da se nikada nije zalazilo medju njih sa raznih obećanjima, već da se je radilo i da se je do sada pokazalo lepih rezultata.

Sada stojimo pred sklapanjem kolektivnog ugovora i biće potrebno kako materijalnih tako i moralnih potpora da se postigne dobar uspjeh.

Zato svi u organizaciju u Ujedinjeni Savez željezničara Jugoslavije. Da živi klasna svijest željezničara! Da živi naš Ujedinjeni Savez željezničara Jugoslavije!

Oblasni sekretarjat USZJ, Drvar.

Tragična smrt našeg druga pod kotačima vagona na Šipadovoj željeznici.

Naš dobar drug Vlado Miljuš, vršeći svoju dužnost (u Srnetici) zapao je medju vagone kot skopćavanja te su ga ovi zgnječili tako, da je nakon nekoliko minuta ispustio dušu.

Pokojni naš drug Miljuš ostavlja iza sebe sedmero neopskrbljene dece i ženu.

Uspomena na pokojnog druga ostaće nam dugo, jer je on shvatio kako treba svoju dužnost prema organizaciji i prema svojoj brojnoj porodici. Slava mu! A porodici ovim izrazujemo naše saučešće.

REZULTAT IZBORA RADNIČKE KOMORE.

Prema objavljenim rezultatima za pojedine sindikalne grupacije predanih glasova, koalicija slobodnih radničkih organizacija na čelu sa URSSJ odnjela je jednu neočekivanu pobjedu. (Neočekivanu u redovima protivnika.) Tako je na izborima za Radničku komoru u Ljubljani dne 21. i 22. oktobra o. g. dobila koalicija slobodnih sindikata u radničkoj grupi 19.192 glasa, a u namešteničkoj 1.095; lista nacionalnih

sindikato 12.785, odnosno 3.405; prva lista strokovne zveze (hrišćanski sindikati) 9817, odnosno 732 glasa. Druga, lista hrišćanskih sindikata nije učestvovala u radničkoj grupi, nego samo u nameštencičkoj, gde je dobila 600 glasa.

Koalicija slobodnih sindikata dobila je na izborima za Beogradsku komoru (28 i 29 okt.) 20.092 glasa, a lista »Jugoslovenske zemlje« 1334. Raspodela mandata je ova: Slobodni sindikati 49+8 za rudarsku kućiju (za koju nije bilo protivničke liste), dakle ukupno 57. Jugoslovenska zemlja 3 mandata. Lista slobodnih sindikata dobila je u samom Beogradu 5586 glasa, a lista Jugoslovenske zemlje 506 glasova. Učešće privatnih nameštenika bilo je specijalno u Beogradu veoma jako. U Okružnom uredu, gde su u glavnom bila skoncentrisana glasačka mesta za privatne nameštenike, glasalo je 1526 glasača, a od toga 1488 za slobodne sindikate i 38 za »Jugoslovensku zemlju«. Sem toga privatni nameštenici glasali su i na drugim glasačkim mestima.

U Zagrebu su rezultati ovi: Koalicija slobodnih sindikata 20.824; opšti radnički savez 7835, ukupno 28.659 glasova. Podela mandata: Slobodni sindikati 44, ORS 16. (Izbori su bili 28. i 29. oktobra.)

U Sarajevu, gde su izbori takođe bili 28. i 29. oktobra, bilo je upisano 52.611 glasačev, a glasalo je 31.701 ili 60%. Koalicija slobodnih sindikata dobila je 26.902 glasa, a ORS 4799; 51,2 birača glasalo je za slobodne sindikate, a 9,14 ORS. — 84,8% svih glasova dobili su slobodni sindikati, a 15,2% ORS. Podela mandata je ova: slobodni sindikati 41, ORS 7.

U Splitu dobila je lista ORSJ 5668, a klerikalci 2350 glasova. Lista slobodnih radničkih organizacija bila je povučena uz zahtjev, da se izbori odlože, a za njihovo provodjenje postavili novi izborni odbori, koji će strogo poštovati zakonske propise i koji ne će biti u službi bilo koje grupacije. Ovom zahtjevu nije udovoljeno, radi česa se od sudjelovanja u izborima odustalo. U izbornoj borbi ostali su samo nacionalni socijalisti pod firmom ORSJ i klerikalci. Pobjeda je nagula onima, uz koje je bio izborni aparat.

Izdajnička politika ORSJ, na koju smo prije izbora skrenuli pažnju, izbornim rezultatom dolično je osuđena. On je ostao u iščekavanju manjini i pored toga, što su ga podupirali razni uticajni faktori i poslodavci. Tako mu i treba!

Iz bolesničkog fonda

Novo pogoršanje propisa bolesničkog fonda po pitanju lečenja zuba.

Centralna uprava humanit. fondova izdala je pod C. U. br. 6039/33 od 23. decembra 1933. sledeći raspis:

»U sjednici od 22. decembra 1933 Centralni upravni odbor zaključio je:

Da član za sebe i članove porodice ima pravo na besplatno vadenje in lečenje zuba odmah po stupanju u članstvo, a za sve ostale radove plaća po ugovorenoj tarifi.

Posle tri godine članstva uz besplatno lečenje i vadenje, plaća član za zubotehničke radove (plombiranje i proteze) za sebe 50%, a za članove porodice 75% po ugovorenoj tarifi. Kreditiranja nema. Ovo važi od 1. januara 1934. god. za buduće kao i za počete radove.«

Ovim propisom onemogućeno je svim radnicima i njihovim porodicama lečenje zuba, jer ni jedan neće moći doplatiti visoki doprinos za ovo lečenje, jer prihodi radnika nisu dostatni ni za život radnika.

Za ovo pogoršanje odgovaraju žuti, koji imaju u Centralnom upravnom odboru humanitarnih fondova svoje zastupnike koji su zaključili, da se snizi i ova poslednja prava željezničara u humanitarnom fondu.

Traženje banjskog lečenja.

Centralna uprava humanitarnih fondova u Beogradu raspisom od 6. decembra 1933 po pitanju banjskog lečenja odredila je:

»U ovogodišnjoj sezoni banjskih lečenja dešavalo se, da su pojedini članovi ili članovi njihovih porodica vraćali uputnice, koje su od ove uprave dobili za stanovanje u domovima Fonda s napomenom, da su dockan dobili i da ne žele koristiti odobreno lečenje.

Da bi se ovi slučajevi izbegli štetni po fond, naredjuje se upravama, da obaveste putem raspisa sve članove, da kod traženja banjskog lečenja označe u molbi i vreme kad žele nastupiti le-

čenje, a ova će uprave, u koliko bude moguće izaći svakom članu u susret, a svaki onaj koji ne ode u određeno vreme na lečenje, gubi pravo na stanovanje u Domu Fonda sve dok traje sezona t. j. dok ne bude u domu prazna mesta, niti mu se može priznati stanarina u novcu.

Isto tako obavestite članove, da će za vreme glavne sezone u mesecima junu, julu i augustu dobiti prvenstveno stanovanje u domu fonda aktivni članovi, pa tek onda, ako bude mesta, članovi porodice i fakultativni članovi, pošto oni nisu vezani ničim i mogu u drugim mesecima koristiti lečenje t. j. u aprilu, maju, septembru i dalje.«

Pregled bolesnika kod saobraćajnih lekara.

Centralna uprava humanitarnih fondova raspisom CU br. 5768/33 propisala je, da se mora svaki bolesnik legitimirati pri saobraćajnom lekaru. Raspis se glasi:

»U interesu fonda pri vršenju pregleda bolesnika, tačne kontrole in konstatacije da zaista članovi fonda i članovi njihovih porodica dolaze na lekarske preglede a ne pod takvim imenom strana lica, naredjujem:

1. Svaka jedinica pri izdavanju bona-lekarske uputnice označi crvenim slovima na uputnici: »Pregled mora da se izvrši po prijavi lekaru legitimacijom;

2. Lekari pre pregleda putem prijave članova legitimacijom da se uvere u identičnost lica označenog u uputnici i da po knjizi lekarskog pregleda proveru broj legitimacije;

3. Pregled bolesnika (ambulantno lečenje) bez legitimacije ili drugih verodostojnih dokaza zabraniti.«

Cestni železničarji.

Obetaju se nova poslabšanja...

Kar smo napovedovali pred enim letom, ko smo povodom prvoga napada na pravice in na pragmatiko cestnih železničarjev opozarjali vse cestne železničarje na nujno potrebu po enotnosti in združitvi v razredni borbeni strokovni organizaciji, se polagoma uresničuje. je osobje razcepljeno v dve skupini. V eno, ki je imela zakonito s pragmatiko zagaranitirane pravice in v drugo mlajšo, ki pravice po pragmatiki še ni imela zagaranitiranih ter je stremela za tem, da na račun starejših pridobi sebi kar največ moč. Rešitelji iz vrst nacionalnih s svojimi vplivnimi zvezami so se trkali na junaška prsa, kako da bodo rešili vprašanje vseh mladih in da naj poravnajo račun oni, ki so v boljših pozicijah. Obljubam je velik del osobja nasedel in danes je tudi ta del razočaran, ker sedaj tudi nad njim visi nevarnost redukcij in brezplačnih dopustov.

Pred dobrim tednom je izšel razglas, ki objavlja gotove sklepe, ki so bili sprejeti na občnem zboru družbe dne 27. oktobra 1933, in ki se glasi:

Sprememba službene pragmatike.

1. V smislu čl. 37 službene pragmatike se pooblašča upravni svet z ozirom na nastale razmere, da more po svoji uvidevnosti po potrebi začasno znižati celokupne službene prejemke uslužbencev do največ 15% oziroma podeljevati uslužbenecem dopuste brez prejemkov do največ tri dni v mesecu.

Občni zbor odobrava naknadno sklep upravnega sveta z dne 31. maja 1933 s katerim so se znižali prejemki uslužbencev v višini nad 2000 Din za 15% od 1500 do 2000 za 10% in do 1500 za 5%.

2. Čl. 54 službene pragmatike se spremeniti tako, da se kot 4. redovna kaznen uvede brezplačen dopust na enkrat do največ 3 dni in pri disciplinskih kaznih brezplačen dopust do največ enega meseca v letu. Pri obračunavanju brezplačnega dopusta se upoštevajo celokupni uslužbenčevi brutto prejemki.

3. Čl. 37 službene pragmatike se radi javnosti izpopolni sledeče: Izpre-

membra prejemkov, znižanje ali zvišanje se izvrši z istočasno veljavnostjo tudi za upokojene, t. j. v enakem razmerju, kakor prejemki aktivnim uslužbencem se zvišajo ali znižajo tudi pokojnine. Enako se tudi pokojnine na novo obračunavajo po istem ključu v slučaju, če bi se lestvica za napredovanje glasom čl. 29 tč. 3 službene pragmatike preuredila za aktivne uslužbence.

4. Čl. 31 službene pragmatike se izpopolni sledeče: V kolikor se aktivnim uslužbencem zvišajo ali znižajo prejemki, se v istem razmerju spremeni tudi podstava za izračunavanje pokojnine in se vsem upokojenecem v istem razmerju kakor aktivnim uslužbencem zvišajo ali znižajo pokojnine. Enako se spremeni podstava za izračunavanje pokojnine ako bi se lestvica za napredovanje glasom čl. 29 tč. 3 službene pragmatike premestila za aktivne uslužbence. V tem slučaju se pokojnine ponovno obračunavajo in stopi sprememba pokojnine v veljavo istočasno, kakor novi prejemki aktivnih uslužbencev.

Ta odlok daje torej upravnemu svetu družbe velika pooblastila. Upravni svet sme znižati celokupne prejemke uslužbencev za največ 15%, podeljevati sme uslužbencem brezplačne dopuste do tri dni v mesecu. Občni zbor je odobril naknadno sklep z dne 31. maja 1933 o znižanju prejemkov.

Poslabšani so predpisi o disciplinskih kaznih ter so raztegnjene redukcije tudi na upokojeno osobje.

Upravni svet cestne železnice ima sedaj dalekosežna pooblastila, s katerimi so razveljavljene važne določbe pragmatike in noben uslužbenec ne bo mogel več računati, kakšno pokojnino lahko doseže in kakšno pokojnino bo žival, ko bo odslužil svojo službeno dobo. Vedno bo izpostavljen nevarnosti redukcij.

Naj bo sedaj, ko se je vse osobje lahko prepričalo, kam vodi razcepljenost, ponovni naš apel: Cestni železničarji spregledajte, strnite vaše vrste, ker samo enotni in odločni bodeate zamogli odbiti to redukcijo, uveljaviti staro službeno pragmatiko in organizirani vsi do zadnjega bodeate zamogli izvojevati kolektivno pogodbo pri kateri bodeate vi soodločali in katera vam ne bo diktirana.

Še je čas, da stopite na branik vaših pravic, še je čas, da nastopite za boljšo bodočnost. Če hočete to doseči, morate vsi v organizacijo!

Dopisi.

Vlakospremno osobje.

Sekcija vlakospremne osobja sklicuje za nedeljo dne 21. januarja 1934. popoldne ob 14. uri sestanek v saveznih prostorih v Ljubljani, na katerem se bomo pogovorili o vseh važnih vprašanjih naše sekcije.

Zlasti bomo določili naše stališče v zadevi turnusov, nameravanega novega ranga ter o zadnjih ukrepih uprave, ki je izvršila preimenovanje vlakospremne osobja in na primer celo dolgoletne vlakovodje uvrstila med »zavirače« in slično.

Celje.

Da se pogovorimo o ukrepih, ki jih moramo v današnjem težkem položaju podvzeti v zaščito zadnjih naših pravic, nadalje, da se pogovorimo o zaključkih izrednega kongresa Ujedinjenega saveza železničarjev ter o bodočih nalogah, ki nas čakajo, se vrši v Celju v prostorih Delavske zbornice v nedeljo dne 28. januarja ob 8. uri zjutraj železničarsko zborovanje.

Zelo težko je danes doseči, da bi se izvajale vsaj zakonito odredjene pravice, ker se pač odločujoči vedno sklicujejo na pomanjkanje kreditov, nujno potrebno štednjo in potrebo doprinasanja žrtev.

Potrebno je, da tudi mi, ki smo prizadeti, enako zavzamemo naše stališče v obrambo naših pravic. Zato vsi, ki ste prizadeti, v nedeljo dne 28. januarja na železničarsko zborovanje.

Iz okrožnic

Legitimiranje pri železniškem zdravniku.

Centralna uprava humanitarnih fondov je izdala odlok, glasom katerega se morajo železničarji in njih rodbinski člani, kadar gredo k železniškemu zdravniku, pred pregledom po zdravniku, legitimirati, da se na ta način prepreči, da bi tuje osebe izrabljale bolniško blagajno. Vsled tega mora vsak bolnik poleg članskega lista vzeti seboj še legitimacijo, ker imajo zdravniki nalog, da oseb, ki se ne bi mogle zadostno legitimirati, ne sprejmejo v ordinacijo. Ta predpis velja ne samo za pristojnega zdravnika, marveč tudi za specialiste in zobozdravnike. Član fonda se mora pri vsakem obisku pri zdravniku odnosno zobozdravniku brez posebnega poziva legitimirati.

Zdravljenje v kopališčih.

Ker se je v pretekli sezoni večkrat pripetilo, da so člani bolniškega fonda, ki so zaprosili za odobritev zdravljenja v kopališčih, po tem, ko so dobili nakaznice za zdravljenje, vrnili te nakaznice s pripombo, da so jih prekasno prejeli in se sedaj ne namestavajo zdravit, je Centralna uprava odredila sledeče:

Vsak član fonda, ki želi za sebe ali družino zdravljenje v toplicah, mora v prošnji navesti tudi čas, kdaj bi želel v toplice ter bo uprava po možnosti te želje upoštevala.

V mesecih junij, julij in avgust (v glavni sezoni) bodo dobili odobritev zdravljenja v toplicah v prvi vrsti aktivni člani fonda in še le, če bo na razpolago kaj praznih mest, tudi rodbinski člani in fakultativni člani.

Zdravljenje v drugem razredu bolnice.

Množijo se slučajji, da se zdravijo zavarovanci bol. fonda v II. razredu bolnice, nato pa prosijo oblastno upravo bol. fonda za povračilo razlike oskrbnine med III. in II. razredom in se sklicujejo pri tem na tozadevne predpise bol. fonda, objavljene z raspisom direktorije Ljubljana št. 38 od 1. junija 1931 in z dodatkom k temu raspisu št. 38 A-1931 od 14. 12. 1931 po katerih se povrača razlika bolnooskrbnih stroškov od III. na II. razred le v primeru nujne operacije in pod pogojem, da v III. razredu ni mesta. Po tozadevnih poizvedbah obl. uprave bol. fonda pa se je v največ primerih ugotovilo, da je bil prostor v III. razredu na razpolago, če že ne ob vstopu v bolnico, pa vsaj pozneje tekom nadaljnjega zdravljenja, da pa so se pacienti zdravili v II. razredu na lastno željo, vsled česar jim obl. uprava ni povrnila od dneva možnosti zdravljenja v III. razredu bolnice dalje nobene razlike bolnooskrbnih stroškov.

Delavci, ki so dovršili 60. leto starosti, se morajo upokojiti!

Ker so bile posamezne edinice mišljenja, da se more delavca, ki je dovršil 60. leto starosti, pa je duševno in telesno popolnoma sposoben za železniško službo, še nadalje obdržati v službi, je minister saobraćaja na predlog komisije za tolmačenje delavskega pravilnika z odlokom M. S. 20008/33 izdal sledeče tolmačenje:

»Delavca, ki je dovršil 60. leto starosti, se mora upokojiti na podlagi določbe čl. 32. tč. 9 delavskega pravilnika, neoziraje se na to, če je še popolnoma sposoben za železniško službo.«

Delavsko glasbeno društvo »Zarja«.

Opozarjamo vse člane našega društva, da prijavljajo smrtnne slučaje takoj, še na dan smrti, da zamoremo ukreniti vse potrebno, da lahko nastopi pri pogrebu celokupna godba. Naše društvo je delavsko društvo in izvršujoči člani društva (godbeniki) žal ne uživajo pri delodajalcu nikakih ugodnosti, ter si morajo za vsak nastop preskrbeti pravočasno brezplačen dopust; vsled tega je potrebno, da čimprej vedo, kdaj morajo nastopiti Odbor del. glash. društva »Zarja«.